

Európai Gazdasági és Szociális Bizottság vélemény – Tárgy: „A Bizottság közleménye a Tanácsnak és az Európai Parlamentnek – A fenntartható fejlődés stratégiájának felülvizsgálatáról – Cselekvési program”

COM(2005) 658 final

(2006/C 195/08)

2005. december 13-án az Európai Bizottság úgy határozott, hogy az Európai Közösséget létrehozó szerződés 262. cikke alapján kikéri az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményét a fenti tárgyban.

A bizottsági munka előkészítésével megbízott „Mezőgazdaság, vidékfejlesztés és környezetvédelem” szekció véleményét 2006. április 26-án elfogadta. Az előadó Lutz RIBBE, a társelőadó Olivier DERRUINE volt.

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság 2006. május 17–18-án tartott 427. plenáris ülésén (a május 17-i ülésnapon) 137 szavazattal 2 ellenében, 4 tartózkodás mellett elfogadta az alábbi véleményt.

1. Az EGSZB következtetéseinek és ajánlásainak összefoglalása

1.1 Az EGSZB már többször felhívta a figyelmet a fenntartható fejlődés jelentőségére Európa jövője és a globális fejlődés szempontjából, ezért üdvözli az előterjesztett „cselekvési tervet”, amelyet az Európai Bizottság ennek a témának szentel.

1.2 Az Európai Bizottság csak 2005-ben öt dokumentumot tett közzé a fenntartható fejlődés témakörében. Az itt tárgyalt közlemény ezen öt dokumentum egyike. Még ha az EGSZB újra és újra fel is hívja a figyelmet a konkrét lépések fontosságára, ezúttal kénytelen bírálni a vonatkozó különböző dokumentumok nagy számát, ami szinte lehetetlenné teszi a politika iránt érdeklődő átlagpolgár számára, hogy átlassa a helyzetet.

1.3 A lisszaboni stratégia és a fenntartható fejlődési stratégia közötti kölcsönhatás tisztázatlan marad. Ahhoz, hogy ezt világossá tegyünk a polgárok számára, pedagógiai erőfeszítésekre és nagyobb koherenciára van szükség. A hatáselemzés eszközét át kell dolgozni annak érdekében, hogy az ugyanolyan súlyal vegye figyelembe a szociális és a környezeti dimenziót, mint a gazdasági szempontokat. A lisszaboni stratégia keretében ajánlott kutatás és innováció kimondott feladatává kellene tenni a fenntartható fejlődés támogatását.

1.4 A közleményben szereplő „cselekvési programot” az EGSZB nem tudja új, átdolgozott stratégiaként elismerni. Bár a jelenlegi helyzetről helyes elemzést kapunk, és az a megállapítás is elhangzik, hogy „így nem mehet tovább”, mégis gyakorlatilag megreked a szöveg az elemzés szintjén, és nem vagy csak nagyon elégtelen mértékben írja le, merre is kellene továbblépni.

1.5 Az Európai Bizottság ezzel a dokumentummal nem tesz eleget sem az EGSZB 2004. áprilisi ajánlásának, sem pedig a 2005 júniusában tett saját ígéretének. Nem nevez meg világos, a fenntarthatósági stratégia keretében elérni kívánt célokat.

1.6 A stratégiák általában a célok eléréséhez vezető utat taglalják. A célok hiánya szükségszerűen hiányosságokhoz vezet az eszközök megnevezésénél. Ez a közlemény döntő

fogyatékoságának tekinthető. Ha nem tudjuk pontosan, hova szeretnénk eljutni, akkor nem leszünk képesek meghatározni, hogyan jutunk el oda.

1.7 A dokumentumban leírt kulcsfontosságú intézkedések homályosak és igen kevésbé konkrétak. Részben régi követelésekről, illetve ígéretekről van itt szó, amelyek több mint harminc éve vannak függőben, és eddig nem valósultak meg. Azonban sem annak okáról nem folyik vita, hogy miért nem teljesítették a régi követeléseket, sem pedig arról, hogy ezek a követelések továbbra is aktuálisak és főként elégségesek-e.

1.8 A kiemelten fontos bejelentéseket tartalmazó részeknél az Európai Bizottság nem kötelezi el magát. Csak üdvözölni tudjuk az Európai Bizottságnak azt a bejelentését, amely szerint a nemzetközi kereskedelmet a fenntartható fejlődés eszközeként kívánja felhasználni. Egy cselekvési programtól azonban azt is el lehet várni, hogy választ is adjon arra, miként kívánja elérni ezt.

1.9 Az Európai Bizottságnak a „kinék mit kell tennie?” kérdés megválaszolásával tisztázni kellene az egyes szereplők feladatait az EU, a tagállamok, a szociális partnerek és a többi érdekelt fél illetékességi köreinek függvényében.

1.10 Az EGSZB a maga részéről kifejezi szándékát, hogy hozzájáruljon a vitához egy olyan adatbázis fokozatos kialakításával, amely lehetővé teszi a legjobb gyakorlatok terjesztését, csokorba gyűjti a helyi szereplők által tapasztalt akadályokat stb. Mindezt olyan formában, hogy megszilárdítsa azt a szaktudást, amelyre az Európai Bizottság és az érdekelt felek később támaszkodhatnak.

1.11 A közlemény így több kérdést hagy nyitva, mint amennyit megválaszol, illetve újabb kérdéseket is felvet, melyekre a társadalom eddig hiába várt választ.

1.12 Az EGSZB ezt mélységes sajnálattal veszi tudomásul. A közlemény nem viszi igazán előbbre a fenntartható fejlődés politikáját, hanem inkább az derül ki belőle, hogy jelenleg nem nagyon látszik határozott előrelépés.

2. A vélemény főbb elemei és háttere

2.1 2005. december 13-án, vagyis közvetlenül a Brüsszeli Európai Tanács pénzügyi csúcstalálkozója előtt az Európai Bizottság „A fenntartható fejlődés stratégiájának felülvizsgálatáról – Cselekvési program”⁽¹⁾ címmel közleményt terjesztett a Tanács és az Európai Parlament elé, amely közlemény jelen vélemény tárgya.

2.2 Az átdolgozásra szoruló, az EU fenntartható fejlődéséről szóló stratégiáról 2001 nyarán határoztak a göteborgi csúcstalálkozón. Az EGSZB többször állást foglalt, mind a stratégia elkészítése előtt, mind magával a stratégiával kapcsolatban, legutóbb többek között 2004. áprilisi „A fenntartható fejlődésre irányuló EU-stratégia értékelése”⁽²⁾ és 2005. májusi „A fenntartható fejlődés szerepe a soron következő pénzügyi tervben”⁽³⁾ című feltáró véleményeiben. Ezenkívül 2005 áprilisában az Európai Bizottsággal közösen nagy visszhangot keltő és feleltébb konstruktívként értékelt konzultatív fórumot szervezett az érdekelt felek részvételével. 2006 márciusában pedig e vélemény kidolgozása keretében további meghallgatást szervezett. Magától értetődik, hogy ennek eredményeit itt tekintetbe vettük.

2.3 A Prodi-Bizottság maga is bejelentette, hogy át fogja dolgozni és el fogja fogadni a fenntartható fejlődéssel kapcsolatos stratégiát. Ez azonban nem történt meg. Ehelyett minden esetben jelentős késedelmek adódtak a dokumentum, illetve dokumentumok elkészítésénél. Mindez értelmezhető annak jeleként is, hogy az Európai Bizottság, de a Tanács is igen körülményesen kezeli a fenntartható fejlődés stratégiájának előmozdítását.

2.4 2005 februárjában a Barroso-Bizottság nem átdolgozott stratégiával, hanem „Az EU Fenntartható Fejlődési Stratégiájának 2005. évi felülvizsgálata: első állapotfelmérés és iránymutatások a jövőre nézve”⁽⁴⁾ című közleménnyel állt elő. Ebben többek között „a nem fenntartható tendenciák rosszabbra fordulásáról” beszél, vagyis arról, hogy a környezeti problémáknak az ágazati politikákba való bevonása terén „csak korlátozott mértékű előrelépés történt”, arról, hogy „a szegénység és a társadalmi kirekesztés fokozódó probléma”, valamint, hogy „egy olyan világban, amelynek elemei egyre inkább »kölcsonösen függnek egymástól«, nem termelhetünk és fogyaszthatunk tovább az eddigi módon”.

2.5 Az Európai Bizottság jelen véleményben értékelt közleményére ebben az összefüggésben kell tekinteni. Az EGSZB a közleményt további lépésként értékelheti a fenntarthatósági stratégia átdolgozása felé, azonban semmiképpen sem tekinthet rá úgy, mint a már lezajlott átdolgozás eredményére. Újabb, bár inkább informális információk szerint jelenleg az a cél, hogy a Tanács 2006. júniusi ülésén fogadja el a 2001-es fenntarthatósági stratégia átdolgozott változatát, és az ebben foglalt következtetések 2009-ig képezzék a közös európai fenntarthatósági stratégia alapját. Ennek ismeretében az EGSZB megállapítja, hogy az Európai Bizottság nem tett eleget 2001-ben vállalt kötelezettségének, mely szerint minden új bizottsági hivatali

időszak elején a stratégia átdolgozott változatát kell benyújtania. Ehelyett öt 2005-ös dokumentum⁽⁵⁾ fekszik az asztalon, amelyek legfeljebb gondolatébresztő segédletnek vagy az átdolgozáshoz szükséges anyagnak tekinthetők, azonban új, az elkövetkezendő öt évben használható, az aktuális – továbbra is ijesztő irányba fejlődő – trendeknek megfelelő átdolgozott stratégiának semmiképpen sem.

2.6 Az EGSZB megütközésének ad hangot azzal kapcsolatban, hogy az Európai Bizottság nem fűzött részletes megjegyzéseket legutóbbi, „A fenntartható fejlődésre irányuló EU-stratégia értékelése”⁽⁶⁾ című feltáró véleményéhez, holott kötelezettséget vállalt erre. Számos, az EGSZB által annak idején felvetett alapvető kérdés most is válaszra vár, ami jól kifejeződik a nemrégiben előterjesztett „cselekvési program” céltalanságában, ötlettelenségében és tétováságában.

2.7 Az EGSZB, akárcsak 2004-ben, most is hiányolja az egyértelmű kijelentéseket az EU tevékenységét jelenleg meghatározó két stratégia – a fenntartható fejlődéssel kapcsolatos stratégia és a lisszaboni stratégia a növekedés és a foglalkoztatottság érdekében – az Európai Unióról szóló Szerződés⁽⁷⁾ 2. cikkében szereplő uniós célkitűzéseknek megfelelő, egymástól való elhatárolásával és besorolásával kapcsolatban. A lisszaboni stratégiára vonatkozó nemzeti reformprogramok vizsgálatából kiténik, hogy a tagállamok a fenntartható fejlődést nem sorolták a prioritások közé. Kénytelenek vagyunk megállapítani, hogy ez nincs összhangban a 2005. márciusi Európai Tanács következtetéseivel, amelyekben megállapítást nyert, hogy a fenntartható fejlődéssel kapcsolatos stratégia az EU főlérendelt stratégiája.

2.8 Jelen véleményben az EGSZB főként azt vizsgálja, hogy a fentebb említett, 2004 áprilisában, illetve 2005 májusában kiadott véleményeiben megfogalmazott kijelentéseit, kérdéseit és ajánlásait figyelembe vették-e, és azok megvalósultak-e.

2.9 Emellett azt is elemzi, hogy az Európai Bizottság által megfogalmazott saját igények megvalósulnak-e.

⁽⁵⁾ 1) COM (2005) 658 Közlemény a fenntartható fejlődés stratégiájának felülvizsgálatáról - Cselekvési program (2005. 12. 13.) (http://europa.eu.int/eur-lex/lex/LexUriServ/site/hu/com/2005/com2005_0658hu01.pdf)

2) EUROSTAT jelentés: Measuring progress towards a more sustainable Europe - Sustainable development indicators for the European Union - Data 1990-2005 (A fenntarthatóbb Európa felé haladás mérése – az Európai Unió fenntartható fejlődésének mutatói) (2005. 12. 13.)

3) Az Európai Tanács Elnökségének következtetései a fenntartható fejlődés irányadó elveiről (2005. 06. 16–17.) (http://ue.eu.int/ueDocs/cms_Data/docs/pressData/de/ec/85350.pdf)

4) COM (2005) 037: Az EU Fenntartható Fejlődési Stratégiájának 2005. évi felülvizsgálata – Előzetes összegzés és irányadók a jövőre vonatkozóan (2005. 02. 09.) (http://europa.eu.int/eur-lex/lex/LexUriServ/site/hu/com/2005/com2005_0037hu01.pdf)

5) A következő munkadokumentum melléklete: SEC (2005) 225 – Helyzetjelentés

⁽⁶⁾ HL C 117., 2004.4.30., 22. o.

⁽⁷⁾ HL C 325., 2002.12.24., 5. o.

⁽¹⁾ COM(2005) 658 final

⁽²⁾ HL C 117., 2005.04.30., 22.o.

⁽³⁾ HL C 267., 2005.10.27., 22.o.

⁽⁴⁾ COM(2005) 37 final, 2005. 2. 9.

3. Általános megjegyzések

3.1 Az értékelendő közleményben az Európai Bizottság – mint annak előtte számos más dokumentum esetében is – az általános helyzetet írja le. A közlemény harmadik bekezdéséből származó következő két idézet tisztán és érthetően jellemzi a helyzetet: „Európa a fenntartható fejlődés ezen elveit hatékonyan kezdte alkalmazni. ... Mindez megvalósulhat, ha megvan a szándék ... a fokozottabb elkötelezettségre.”

3.2 Az EGSZB megerősítheti ezt az állítást, és egyetért az általános elemzéssel is: számos területen születtek modellértékű kezdeményezések, mind uniós, mind nemzeti szinten, illetve vállalkozások, civil szervezetek vagy éppen magánszemélyek által. Ezek azonban nem elégségesek ahhoz, hogy máris trendváltásról beszélhessünk.

3.3 Konkrét sikerek jelentkeztek például nemzeti szinten (pl. a német energetikai épületszanálási, ill. megújuló energiaforrások felhasználására irányuló program pozitív hatásai a környezetvédelem és a munkahelyteremtés terén), ágazati szinten (pl. az éghajlatot károsító fluorozott-klórozott szénhidrogének használatának beszüntetése a gépkocsik légkondicionáló berendezéseiben vagy a környezetvédelmi technológiák cselekvési terve), illetve a vállalatok szintjén (pl. a British Petroleum, amely 1998-ban kötelezettséget vállalt arra, hogy 2010-ig 10 %-kal – az 1990-es szint alá – csökkenti az üvegházhatású gázok kibocsátását, és célját az energiahatékonyság segítségével már 2003-ban elérte); lásd a nagy angol és multinacionális cégek által aláírt nyilatkozatot is a brit miniszterelnök támogatására a klímaváltozás elleni küzdelemben. (*)

3.4 A példák azt bizonyítják, hogy a fenntartható termelési és fogyasztási folyamatok nemcsak technikailag lehetségesek, hanem gazdaságilag is működőképesek, és hozzájárulnak a munkahelyteremtéshez és -megőrzéshez. Mindezt az eddigieknél egyértelműbben kell közvetíteni.

3.5 A fenntartható fejlődés más, új, integrált társadalmi fejlődési koncepció: a fenntartható fejlődés gazdasági, társadalmi és ökológiai dimenziói kölcsönösen erősítik egymást és hozzájárulnak az „európai értékek” megőrzéséhez. Ebben az értelemben a fenntartható fejlődés növeli a társadalom általános jólétét. Az EGSZB ebben az összefüggésben üdvözli az Európai Bizottság és az Eurostat közös erőfeszítéseit a „jóléti mutató” kidolgozására, amely a fenntartható fejlődés szempontjából kifejezőbb értékmérő, mint a GDP. A többek között az Európai Környezetvédelmi Ügynökség által kommunikált „ökológiai lábnyom” ilyennek bizonyulhat. A szóban forgó mutatónak a külső környezeti költségeket, de bizonyos társadalmi költségeket is figyelembe kellene vennie.

3.6 A fenntartható fejlődés esetében nem arról van szó, hogy az egyes ágazatok fejlődése során keletkező deficiteket más ágazatokban hozott intézkedések által egyenlítsük ki.

A politika régebben működött így. Az Európai Tanács 2005 júniusában megerősítette e fejlődési koncepció értelmezését, és az Európai Bizottság több dokumentuma bizonyítja, hogy ez a fajta megközelítés működőképes. (*)

3.7 Először is azonban széles körű politikai és társadalmi vitára van szükség azokról az értékekről, amelyekkel Európában – részben a világ más részeivel szemben – rendelkezünk, és amelyeket védünk kell, másrészt azokról a célokról, amelyeket Európában a fenntartható fejlődés segítségével el kívánunk érni. Sőt: ez a vita már régen esedékes. Csak ha az elérni kívánt célok és a kitűzött (európai) értékek tekintetében egyértelmű a helyzet, akkor kezdetünk el vitázni e célok elérésének lehetőségeiről (vagyis a stratégiáról). Az EGSZB ismételtén kétségbe vonja, hogy erre a vitára már elégséges mértékben sor került volna. Megismétli két évvel ezelőtti megállapítását, amely szerint már maga a „fenntarthatóság” fogalma is a polgárok jelentős része előtt teljesen ismeretlen; akik pedig hallottak már róla, gyakran tartalmilag nem tudnak vele mit kezdeni. Ezek bizony nem túl kedvező kiinduló feltételek a politikai cselekvés számára (a lisszaboni stratégia esetében is hasonló a helyzet!).

3.8 Az EGSZB mindeközben nagyon is tudatában van annak, hogy ezt az értékekről és célokról folytatandó vitát éppen a globális piacok által jellemzett kontextus nem teszi egyszerűvé. Európa úttörő szerepe az életfeltételek megőrzésében ugyanis többek között oda vezethet, hogy a nem fenntartható termelést Európából a világ más részeibe telepítik át (ami globális szemszögből nem tekinthető sikernek), és hogy az európai vállalkozások versenyképessége csökkenhet. De éppen azért, mert rengeteg probléma sejlik fel, szükség van az EGSZB által ismételtén ajánlott vitára.

Kulcsfontosságú kérdések előtérbe helyezése

3.9 Közleményében az Európai Bizottság hat, úgynevezett „kulcsfontosságú kérdésre” összpontosít, melyek a következők:

- Éghajlatváltozás és tiszta energia,
- Egészségügy,
- Társadalmi kirekesztés, demográfia és migráció,
- A természeti erőforrásokkal való gazdálkodás,
- Fenntartható közlekedés, valamint
- A globális szegénység és a fejlesztési kihívások.

(*) Különösen a következőket kell kiemelnünk:

„The effects of environmental policy on European business and its competitiveness: a framework for analysis” (A környezeti politika hatásai az európai vállalkozásokra és versenyképességükre – elemzési keret), SEC(2004) 769

„Commission staff working document on the links between employment policies and environment policies”, (Az Európai Bizottság munkadokumentuma a foglalkoztatáspolitikai és a környezeti politika összefüggéseiről) SEC(2005) 1530

„Beschäftigung, Produktivität und ihr Beitrag zum Wirtschaftswachstum”, (A foglalkoztatás, a produktivitás és ezek hozzájárulása a gazdasági növekedéshez) SEC(2004) 690.

(*) http://www.cpi.cam.ac.uk/bep/downloads/CLG_pressrelease_letter.pdf

3.10 Az EGSZB – ahogyan azt előző véleményeiben is újra meg újra hangsúlyozta – a megfelelő koncentrációt tartja helyesnek, megfontolandónak tartja azonban, hogy legalább azokkal a területekkel foglalkozzunk elmélyültebben, amelyekért az EU pénzügyileg is felelősséget vállal, pl. az agrárpolitika vagy a regionális politika. Feltűnő, hogy a közleményben alig vannak e területekre vonatkozó utalások, mindössze a 2. mellékletben található egy internetes link az Európai Bizottság rendeletéhez a vidékfejlesztésre vonatkozó közösségi stratégiai iránymutatásokról a 2007–2013 közötti programozási időszakra (COM(2005) 304), a fenntartható fejlődéssel kapcsolatos célokra és intézkedésekre vonatkozó pontosabb tartalmi adatokat azonban nem találunk.

3.10.1 A közlemény bevezetőjében, az EU által tett eddigi erőfeszítések leírásánál például rövid utalás történik az agrárpolitika és a halászati politika reformjára, valamint hangsúlyossá válik, hogy „a vidékfejlesztési politika megerősítése” a politika integrált alakítása iránti elkötelezettség kifejeződése. Az EGSZB számára azonban ez a kijelentés teljességgel érthetetlen, mivel „megerősítésről” egyáltalán nem beszélhetünk. A vidékfejlesztés pénzügyi eszközei – az Európai Bizottság politikai ígéreteivel és az EGSZB ajánlásaival⁽¹⁰⁾ ellentétben – a következő, 2007–2013-as pénzügyi időszakban részben jelentősen a költségvetés jelenlegi végrehajtása és az Európai Bizottság tervezett megközelítése⁽¹¹⁾ alatt lesznek majd.

3.10.2 A halászati politikával kapcsolatban az EGSZB mindössze utal arra, hogy eddig még egyszer sem sikerült a megállapított fogási kvótákat betartatni, így a tengerekben továbbra is túlzott mértékű a halászat. A különböző, régebbi politikákkal, illetve az Európai Bizottság esetlegesen tervezett közleményeivel vagy zöld könyveivel kapcsolatos információkat tartalmazó internetes oldalak felsorolása a jelenlegi állapot tükrében nem tűnik elégségesnek az említett „operatív cél”, vagyis „a halászati ágazat maximális fenntartható hozamának 2015-ig⁽¹²⁾” történő eléréséhez.

A világos célkitűzések hiánya

3.11 2005. februári közleményében (COM(2005) 37 final) az Európai Bizottság fontos és az EGSZB szemszögéből helytálló elemzéseket végzett a továbbra sem fenntartható helyzettel és trendekkel kapcsolatban, valamint a II. részben („A kihívásoknak való megfelelés”) olyan bejelentéseket tett, amelyeket korábban az EGSZB is követelt. Ennek során a következőket hangsúlyozták: „fejlődés csak a gazdasági növekedés, a társadalmi integráció és a környezetvédelem együttes jelenléte mellett érhető el mind Európában, mind pedig a világ többi részén”, „a fenntartható fejlődést az EU politikájának középpontjába kell állítani”, valamint kiemelték „a világosabb célkitűzések és a kapcsolódó határidők kiala-

⁽¹⁰⁾ Ld. az EGSZB véleményét a következő tárgyban: „Javaslat tanácsi rendeletre az Európai Vidékfejlesztési Mezőgazdasági alapról (EVFMA) nyújtandó vidékfejlesztési támogatásról” HL C 234., 2005.9.22., 32. o., valamint feltáró véleményét a következő tárgyban: „A fenntartható fejlődés szerepe a soron következő pénzügyi tervben” HL C 267., 2005.10.27., 22. o.

⁽¹¹⁾ Ld. Mariann Fischer-Boel mezőgazdasági biztos 2006. január 12-én, a nemzetközi Zöld Héten megtartott beszédét is.

⁽¹²⁾ COM(2005) 658, 2. melléklet, 28. o.

kításának szükségességét, mint a prioritási területeken végrehajtandó cselekvések összpontosításának és az elért haladás mérésének eszközét. Bár a tendenciák hosszú távú problémákat jelentenek, amelyek hosszú távú megoldásokat igényelnek, az egyetlen eszköz, amely biztosíthatja, hogy a társadalom a megfelelő irányba mozduljon, világos köztes célok kialakítása és az előrehaladás mérése. A hosszú távú célkitűzések meghatározása tehát nem lehet a cselekvés halogatásának eszköze”.

3.12 Az EGSZB 2004. áprilisi véleményében kifogásolta azt a tényt, hogy a fenntarthatósági stratégia túl kevés világosan követhető és ebből következően ellenőrizhető célkitűzést tartalmaz. Arra is utalt, hogy ez nem volt mindig így; az Európai Bizottság azon közleménye, amelynek alapján a fenntarthatósági stratégiát kifejlesztették, világos célkitűzéseket fogalmazott meg⁽¹³⁾.

3.12.1 Az EGSZB már akkoriban egyértelműen kifejtette, hogy megfelelő célkitűzések hiányában, valamint köztes célok meghatározása nélkül a stratégiából hiányzik az irányultság. Az EGSZB azt a kérdést is felvetette, hogy mi is voltaképpen a „stratégia”, valamint megjegyezte: „A stratégia valamely cél elérésére irányuló cselekvésünk pontos terve, amelyben eleve figyelembe vesszük azokat a tényezőket, amelyek befolyásolhatják cselekedeteinket. Az EU leendő fenntarthatósági stratégiájának ezért

- világos célokot kell kitűznie;
- meg kell adnia a cél, illetve célok eléréséhez szükséges egyes eszközöket, amelyhez a vonatkozó felelősségi körök, kompetenciák és befolyásolási lehetőségek pontos leírása is hozzátartozik;
- a hosszú távú célokot adott esetben köztes célokra kell felosztani, melyek betartását, illetve elérését érthető mutatók segítségével rendszeresen ellenőrizni kell;
- azokra a tényezőkre kell összpontosítani, amelyek ennek során problémát okozhatnak, valamint
- biztosítani kell, hogy a politika minden területét mindig fenntarthatósági kritériumok alapján elemezzék és értékeljék”⁽¹⁴⁾.

3.13 Az Európai Bizottság közleményének és az abban leírt „cselekvési programnak” valószínűleg legnagyobb hiányossága az, hogy ismét nem ad meg valóban világos célokot és célértékeket, illetve nem vázolja az ezekhez vezető utat, annak ellenére, hogy mindezt az Európai Bizottság maga is szükségesnek tartja. A dokumentum maga azonban csak igen homályos „kulcsfontosságú intézkedéseket” tartalmaz, ezenkívül a 2. melléklet hivatkozik néhány „működési célkitűzésre és célra”, valamint megemlíti „a kulcsfontosságú intézkedések aktuális és tervezett példáit”, amelyek vagy tetszőlegesen tűnnek és kevésbé kifejezők, vagy legfeljebb „ellenőrizhető”, illetve „kitűzendők”.

⁽¹³⁾ Ez részben igen messzemenő célokra összpontosított, például a hosszú távon szükséges 70 %-os CO₂-csökkentésről beszélt, COM(2003) 745 final/2.

⁽¹⁴⁾ HL C 117., 2004.4.30., 22. o., 2.2.7. pont

3.14 A szöveg azt sem nevezi meg, hogy végül is ki miért felelős, és hogyan kell összekapcsolódnia a különböző politikai szinteknek annak érdekében, hogy a különféle felelősségi körökből a lehető legjobb szinergiahatás álljon össze.

Az eszközökről szóló vita hiánya

3.15 Az EGSZB nagy érdeklődéssel fogadta a 3.2. fejezetet és a leghatékonyabb **intézkedéscsomaggal** kapcsolatos fejtegetéseket. Teljes mértékben helytálló a megállapítás, mely szerint „a kormányok és egyéb hatóságok rendelkezésére számos olyan eszköz áll, amellyel változtatásra ösztönözhetik az embereket – ilyenek a szabályozás, az adóztatás, a közbeszerzés, az állami támogatás, a beruházás, a kiadások és az információnyújtás. A feladat a szakpolitikák hatékony együttesének kialakítása. ... A változás ösztönzésére talán a legjobb módszer gondoskodni arról, hogy a piacok felől a megfelelő jelzések érkezzenek (»az árak kiigazítása«), hiszen ezáltal jelentősen lehet ösztönözni az embereket arra, hogy szokásaikon változtassanak, valamint ennek megfelelően lehet alakítani a piacot is. Ez elérhető annak biztosításával, hogy mi mindannyian, termelők és fogyasztók egyaránt, döntéseink valamennyi költségével és következményével szembesülünk a döntés meghozatalakor. Ez azt jelenti például, hogy az adott termék árába beépítik a »szennyezők« által a társadalom más tagjaira áthárított költséget...”.

3.16 Az EGSZB csak megerősíteni tudja ezt a megközelítést, mivel az megegyezik az elmúlt években elfogadott számos véleményének követeléseivel⁽¹⁵⁾. Az EGSZB mégis legmélyebb sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy a dokumentum megreked az elemzés szintjén, és nem tartalmaz iránymutatásokat a külső költségek árakba történő beépítésének módjával kapcsolatban.

3.17 Az EGSZB már 2004 áprilisában kiadott közleményében felszólította az Európai Bizottságot, hogy lépjen fel aktívan ezen a területen, valamint keresse és tartsa fenn a párbeszédet valamennyi érintett körrel. Az érintetteket ugyanis nem csak hogy nagy mértékben érdekli a külső költségek árakba történő beépítésének módja (és határideje), de joguk is van erről tájékozódni. Az EGSZB már akkor tisztázni kívánta, hogy milyen hatással lenne a gazdaság versenyképességére általában, és különösképpen pl. a közlekedési ágazatra a külső költségek beépítése az árakba. Az Európai Bizottság saját maga is megállapította, hogy „a külső környezetvédelmi költségeknek kevesebb, mint fele folyik be a piaci árakba”, ami azt jelenti, hogy ezáltal „a nem fenntartható kereslet erősödik”⁽¹⁶⁾.

3.18 Az EGSZB felveti azt a kérdést, hogy az Európai Bizottság hol és mikor kívánja végre megtartani az ezzel kapcsolatos vitát. Véleménye szerint a fenntartható fejlődéssel kapcsolatos stratégia pont megfelelő alkalom arra, hogy ezt megtegye. Az EGSZB sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy az időközben már több mint 2 éve megígért, a környezeti politika piaci alapú eszközeinek belső piaci használatáról szóló közlemény előterjesztése még mindig várat magára.

⁽¹⁵⁾ Lásd az EGSZB „Megújuló energiaforrások” tárgyú, 2005. 12. 15-én elfogadott saját kezdeményezését véleményének 1.3. pontját (HL C 65., 2006.3.17., 105. o.).

⁽¹⁶⁾ SEC(1999) 1942., 1999.11.24., 14. o.

3.19 Az EGSZB sajnálatosnak tartja azt is, hogy relatíve nem kötelező érvényű az Európai Bizottság alábbi kijelentése: „...A tagállamoknak a Bizottsággal együtt meg kell osztaniuk egymással tapasztalataikat és a bevált gyakorlatot a téren, ahogyan az adózási terhet a munka megadóztatásáról a fogyasztás és/vagy szennyezés jövedelemtől függetlenül történő megadóztatására helyezik át, hozzájárulva ezáltal az EU növekvő munkanélküliséggel és környezetvédelemmel kapcsolatos célkitűzéseikhez.” Az EGSZB kéri az Európai Bizottságot, hogy e területen közvetlenül avatkozzon be, a lehető leghamarabb végezze el a megfelelő felméréseket, és azok eredményeit értékeléssel és hatáselemzéssel együtt közlemény formájában juttassa el az európai intézményekhez.

3.20 A lehetséges módszerekről és azok következményeiről folytatott vita ily módon történő kizárása – a világos célok megfogalmazásának és világos határidők meghatározásának régi EU-s erényétől való eltávolodás mellett – a vélemény egyik további nagy hiányossága. Ezzel természetesen elkerülhetők az esetleges konfliktusok, az EGSZB azonban már többször kérte a folyamatban érintett összes féllel való kritikus párbeszéd aktív keresését, mivel e felek hozzájárulása nélkül a fenntarthatóság folyamatában nem következhet be döntő előrelépés.

3.21 Az EGSZB pozitívan értékeli az Európai Bizottságnak azt a bejelentését, mely szerint a nemzeti stratégiákat jobban össze kívánja kapcsolni az európai stratégiával. Ehhez azonban először is – mint az előzőekből kiderül – valódi európai stratégiára van szükség, nem csupán egy olyan dokumentumra, amely már régóta ismert álláspontokat, szándéknyilatkozatokat és programokat köt össze egymással, amelyek eddig nem tették lehetővé a negatív trendek megfelelő visszafordítását.

3.22 Az Európai Bizottság javaslatából kiderül, hogy a hatástanulmányoknak központi jelentősége van a különböző kezdeményezések és egyes fázisai (tervezés, megvalósítás, stb.) közötti koherencia javításában. Figyelembe kell azonban venni, hogy ezek az elemzések nem támaszkodhatnak egyedül a felmerülő költségekre, hanem más gazdasági, társadalmi és környezeti előnyök bevonására is szükség van⁽¹⁷⁾. Ennek megfelelően – a versenyképességre gyakorolt hatás ellenőrzésének mintájára – kritérium kidolgozására van szükség annak biztosítására, hogy a két utóbb említett dimenzió ne legyen elhanyagolva.

3.22.1 Az EGSZB megismétli azt a véleményét, hogy a különböző programok és költségvetési tételek keretében befogadott projektek támogathatóságának megállapításakor a fenntartható fejlődés kritériumát kellene alapul venni.⁽¹⁸⁾ Ugyanezt a szempontot a kiadások hatékonyságának értékelésekor is érvényesíteni kellene.

Az egyértelmű kormányzás hiánya

3.23 A homályos célok és az eszközökkel kapcsolatos vita kizárása mellett az EGSZB további gyenge pontot fedezett fel a dokumentumban. Az Európai Bizottság ugyanis nem ad választ a felelősségi körök elosztásának kérdésére. Ez kényes téma, mivel a tervezett fellépések egy részéért (kereskedelempolitika) a közösség felelős, míg mások inkább

⁽¹⁷⁾ Ld.: „Az Európai Bizottság közleménye a törvényhozás adminisztratív költségeinek értékelésére vonatkozó közös EU-módszerről”, COM(2005) 518.

⁽¹⁸⁾ Feltáró vélemény: „A fenntartható fejlődés szerepe a soron következő pénzügyi tervben”, HL C 267., 2005.10.27., 22. o.

nemzeti illetékességi körbe tartoznak (energia), illetve európai szintű koordinációs kísérlet tárgyát képezik (szociális politika). Az illetékességi körök sokféleségéhez egy további – globális – dimenzió is hozzáadódik (ld. fentebb).

3.24 Az EGSZB úgy véli, hogy a fenntartható fejlődés terén elért valódi előrelépés hiányának egyik oka a stratégiai, cselekvési tervek, stb. sokféleségében, valamint azokban a változásokban keresendő, amelyekben ez utóbbiak az évek folyamán átmennek a politikai prioritásoknak megfelelően. A fenntartható fejlődés a 2005. júniusi Európai Tanácson⁽¹⁹⁾ kihirdetett vezérelveinek megfelelően az EGSZB amellet foglalt állást, hogy az intézkedésekkel kapcsolatban az Európai Bizottság feladata azt tisztázni, melyik szint az illetékes. Ennek a szintnek kötelezettséget kell vállalnia az érdekelt felek felé arra, hogy hosszabb időn keresztül szavatolja a stabilitást, valamint az egyéb intézkedésekkel való koherenciát.

3.25 Összhangban a kormányzásról szóló fehér könyvben felsorolt elvekkel és a kommunikációs politika céljaként az EU és a polgárok közötti „szakadék áthidalását” megjelölő fehér könyvvel, valamint a fenntartható fejlődésről 2006. március 20–21-én rendezett konzultatív fórum eredményeire támaszkodva az EGSZB úgy ítéli meg, hogy az érintett felekkel való strukturált és folyamatos konzultáció elengedhetetlen ahhoz, hogy a helyi szereplők mozgósítása világos előrelépéseket eredményezzen, és hogy a fenntartható fejlődés konkrét formát öltjön. Ezért az EGSZB hozzáfog egy, az egységes piac vonatkozásában már fenntartott adatbázishoz (PRISM) hasonló adatbázis létrehozásához. Ennek céljai közé tartozik majd a helyi szereplők által megtapasztalt akadályok csoportba szedése, a jó gyakorlatok terjesztése, az innovatív projektekért felelős szervezetekről való tájékoztatás, az alulról építkező megközelítés konkretizálása és annak a szaktudásnak a megszilárdítása, amelyre az Európai Bizottság irányelvjavaslataiban, hatáselemzéseiben és közleményeiben támaszkodhat.

3.26 Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság ezenkívül úgy véli, hogy Nemzetközi Valutaalap 2008-ra bejelentett reformja lehetőséget teremt az európai képviselők számára, hogy egységesen lépjenek fel, ily módon gondoskodva arról, hogy a fenntartható fejlődés koncepciója a juttatások megítélésének egyik kritériuma legyen.

3.27 Az EGSZB üdvözlöi az Európai Bizottság bejelentését, amely szerint a fenntarthatóság folyamatát két éves időközönként ellenőrizni kívánja egy haladásról szóló jelentés segítségével, mely ellenőrzésbe az Európai Tanácsot és az Európai Parlamentet is be kívánja vonni, valamint az EGSZB és az RB társadalom felé betöltött katalizátorszerepét is ki szeretné használni.

⁽¹⁹⁾ Ld. a 2005. június 16–17-i Európai Tanács következtetéseinek „Nyilatkozat a fenntartható fejlődés irányadó elveiről” című I. mellékletét.

Kapcsolat a modern iparpolitikával és a kutatással

3.28 Legújabb iparpolitikához kapcsolódó jelentésében⁽²⁰⁾ az Európai Bizottság a versenyképességgel, energiával és környezettel foglalkozó magas szintű csoport felállítását, a versenyképesség külső aspektusaival és a piachoz való hozzáféréssel kapcsolatos értékelések elindítását (2006 tavaszán), valamint a feldolgozóipar szerkezetváltásának kezelését (2005 végén) ígéri. Az EGSZB üdvözlöi a magas szintű csoport felállítását, melyre 2006 februárjában került sor, és annak megbízatását⁽²¹⁾, valamint kész arra, hogy a csoport munkájához adott esetben támogatást nyújtson. Ezenkívül azt reméli, hogy az Európai Bizottság későbbiekben megfogalmazandó észrevételei összhangban lesznek majd az európai politikák közötti szinergiák megfelelő kihasználásának biztosítására, valamint a fenntarthatósági céllal kapcsolatos ellentmondások feloldására irányuló törekvéssel.

3.29 Az EGSZB feltétlen híve annak a célnak, hogy a GDP 3 %-a jusson K+F-re (aminek 2/3-a a magánszektorból kell, hogy származzon) – mindazonáltal úgy véli, hogy ezek a beruházások és az ezekből adódó innováció a fenntartható fejlődés támogatását kell, hogy szolgálja. Fontos lenne, hogy az Európai Bizottság lehetőség szerint az Eurostat és annak tagállami megfelelői segítségével rendszeres időközönként helyzetjelentést készítsen, elősegítendő a lisszaboni stratégia és az átfogó fenntartható fejlődési stratégia összehangolását. Adott esetben hasznos lehet, ha az Európai Bizottság az integrált iránymutatókban ajánlásokat fogalmaz meg, hogy garantálja a két stratégia összeférhetőségét és szinergiáját.

4. Megjegyzések az Európai Bizottság dokumentumában leírt egyes kulcsfontosságú területekhez

4.1 „Éghajlatváltozás és tiszta energia”

4.1.1 Az EGSZB aggodalommal észleli, hogy az Európai Bizottság közleményében szinte reményvesztetten vallja be: az éghajlatváltozást már nem lehet megállítani és „már csak” az a cél, hogy csökkentsük a leginkább érintettekre gyakorolt határait.

4.1.2 Az e területre vonatkozó „kulcsfontosságú intézkedések” nem többek szándéknyilatkozatoknál és óvatos bejelentéseknél a további kötelezettségvállalásokkal és nemzetközi megállapodások kötésére való törekvésekkel kapcsolatban. A világos célkitűzések hiánya a politikának ezen a területén annál is inkább ijesztő, mivel már előre látható, hogy az üvegházhatású gázok kibocsátásának csökkentésére jelenleg kitűzött célok valószínűleg nem valósulnak meg 2012-ig. Történik mindez az egyre növekvő fenyegetés és az immár tagadhatatlan súlyos, katasztrofális emberi és gazdasági következményekkel járó időjárásbeli folyamatok ellenére.

⁽²⁰⁾ „A Közösség lisszaboni programjának végrehajtásáról: Politikai keretek az EU gyáriparának megerősítésére – egy integráltabb iparpolitikai megközelítés felé”, COM(2005) 474.

⁽²¹⁾ Lásd az IP/06/226 sz. sajtóközleményt.

4.1.3 Az EGSZB ennek ellenére üdvözli az eléggé általános jellegű kijelentéseket az EU saját potenciáljának kihasználásáról a nagyobb hatékonyság és a technológiai fejlődés érdekében a megújuló energiaforrások és az energiafelhasználás területén. Az EGSZB támogatja az Európai Bizottság célkitűzéseit, azonban sürgeti a Tanácsot és az Európai Bizottságot, hogy dolgozzanak ki világos és igen ambiciózus célkitűzéseket, határozzák meg a célok eléréséhez szükséges eszközöket, majd vitassák meg ezeket az összes érintett féllel.

4.1.4 Jelenleg például úgy tűnik, hogy az ipar áttörés előtt áll, ami a szén-dioxid-mentes szénerőműveket illeti. A fenntartható fejlődési stratégia keretében igenis elvárható, hogy felmerüljön a kérdés, milyen keretfeltételeket (és eszközöket) kell a politikának teremtenie, hogy egy ilyen technológia felhasználását elősegítse.

4.2 „Társadalmi kirekesztés, demográfia és migráció”

4.2.1 Bár az EGSZB üdvözli, hogy az Európai Bizottság a szegénységről és a társadalmi kirekesztésről nem csak az alacsony jövedelemmel összefüggésben beszél, úgy véli, hogy a javasolt kulcsfontosságú intézkedések korántsem elégségesek. Az Európai Bizottságnak különösen a munkahelyek minőségével⁽²²⁾ kapcsolatos laekeni mutatókat⁽²³⁾ kellene az aktuális helyzethez igazítani, és jobban kellene az irányelvekben érvényesítenie ezt a dimenziót.

4.2.2 Az Európai Bizottság bejelenti, hogy a munka és a magánélet összeegyeztethetőségének kérdésével kapcsolatban konzultálni fog a szociális partnerekkel. Arra az esetre, ha ez utóbbiak szükségesnek tartják ugyan a kísérő intézkedéseket, mégsem sikerül azonban az EK-Szerződés 139. cikke alapján megegyezniük, az EGSZB nézete szerint az Európai Bizottságnak és az európai jogalkotónak kell illetékesként fellépnie. Ezt az eljárást kellene követni a többi szóban forgó területen is.

4.3 „A természeti erőforrásokkal való gazdálkodás”

4.3.1 A **természeti erőforrások** kiemelt pontnál említett kulcsfontosságú intézkedések is tetszőlegesnek, illetve gyakorlatilag hihetetlennek tűnnek. Az Európai Bizottság például a következőket írja: „az EU-nak és a tagállamoknak biztosítaniuk kell a védett területek Natura 2000 hálózatának hatékony finanszírozását és irányítását, továbbá bel- és külpolitikájukba a biológiai sokféleség szempontjait a biológiai sokféleség hanyatlásának megállítását érdekében jobban be kell vonniuk”. A 2005. decemberi Európai Tanács pénzügyi határozatainak tükrében, amelyeknek keretében éppen ebből az ágazatból vontak el pénzügyi eszközöket, a nyilvánosság természetesen azonnal felismeri, hogy az EU politikájában milyen messzire kerültek egymástól az igények és a valóság.

⁽²²⁾ A munkahely belső minősége: kompetenciák, egész életen át tartó tanulás és képzés, munkahelyi előmenetel; nemek közötti egyenlőség; a munkavállalók egészségvédelme és biztonsága; rugalmasság és biztonság; munkaerő-piaci befogadás és hozzáférés; munkaszervezés és egyensúly a munkahelyi és a magánélet között; szociális párbeszéd és munkavállalói részvétel; sokszínűség és megkülönböztetésmentesség; a munka általános teljesítményei.

⁽²³⁾ Ld. „A munkahelyek minőségének javításával kapcsolatos legutóbbi előrelépések”, COM(2003) 728 final.

4.3.2 A 2. mellékletben „a természeti erőforrásokkal való jobb gazdálkodás” ágazatra vonatkozó „működési célkitűzések és célok” alatt már ismert és eldöntött politikák ismétlése történik, mint például az 1997-es (!) fehér könyvben⁽²⁴⁾ nyilvánosságra hozott cél a megújuló energiaforrások arányának 12 %-ra való növelésére az energiamegtakarásban 2010-re, mellyel kapcsolatban maga az Európai Bizottság úgy fogalmaz 2004. május 26-i közleményében⁽²⁵⁾, hogy a jelenlegi intézkedésekkel az valószínűleg nem lesz elérhető. Új intézkedésekre azonban nincsenek javaslatok, és a valószínűsíthető kudarc okainak elemzése sem történik meg.

4.3.3 Az EGSZB véleménye szerint olyan merész és jövőbetűző célok megnevezése, mint amilyeneket Svédország fogalmazott meg 2006. február elején, nagyobb híreverést, figyelmet és támogatást hozna a stratégia számára, mint a homályos szándéknyilatkozatok, amelyek sem újnak, sem aktuálisnak nem tűnnek. Svédország – mint ismeretes – célul tűzte ki maga elé, hogy hosszú távon leváltsa a fosszilis tüzelőanyagokat, és ezzel párhuzamosan lemondjon az atomenergia előállításáról.

4.3.4 Ezen túlmenően az energiatakarékosság és -hatékonyság területén a közvéleményt hatékonyan befolyásolni képes, egyszersmind jövőbe mutató és az innovációt elősegítő célkitűzés megfogalmazására lenne szükség, például arra, hogy 2020-ra az EU-ban minden újonnan felépített ház ún. „nullenergia-ház” legyen, vagyis olyan épület, amelynek nincs szüksége kiegészítő energiára.

4.4 „Fenntartható közlekedés”

4.4.1 A közlekedéssel kapcsolatban először is azt említik meg, hogy „a jelenlegi tendenciák nem fenntarthatók”.

4.4.2 Ez követően az Európai Bizottság azt írja, hogy „a mobilitás előnyeit alacsonyabb gazdasági, társadalmi és környezeti hatások mellett kell elérni. Ez megtehető a közlekedés iránti igény csökkentésével (pl. a földhasználat megváltozásával, a távmunka és a videokonferenciák ösztönzésével), az infrastruktúra és a gépjárművek jobb kihasználásával, a közlekedési módok megváltoztatásával, például vasút közút helyett, rövid távolságokon kerékpározás és séta, továbbá a tömegközlekedés fejlesztésével, tisztább járművek felhasználásával és a kőolaj olyan alternatíváinak fejlesztésével, mint a bioüzemanyagok és a hidrogénnel üzemelő járművek”. Mindez tartalmazza a közlekedési infrastruktúra jövőképes alakítása: tervezés és szomszédos országok – fenntartható mobilitás – finanszírozás” tárgyban kiadott véleményének.⁽²⁶⁾ Az Európai Bizottság szintén megemlíti, hogy „a fenntarthatóbb közlekedés előnyei számosak és jelentősek”.

4.4.3 Az EGSZB alapvetően üdvözli a minden félnek nyereséget jelentő helyzetekkel kapcsolatban kijelentéseket és hivatkozásokat. Az EGSZB azonban felveti a kérdést, hogy akkor – az említett előnyök és lehetőségek ellenére – miért alakulnak ki a már többször említett negatív trendek például a közlekedés területén, és miért kell az Európai Bizottságnak ennek következtében a trendek negatív alakulását megállapítania.

⁽²⁴⁾ COM(1997) 599 final

⁽²⁵⁾ COM(2004) 366 final

⁽²⁶⁾ HL C 108., 2004.4.30., 35. o.

4.4.4 Valószínűleg megvan az oka annak, hogy a polgárok és a vállalkozások – a fenntartható közlekedés Európai Bizottság által vázolt előnyei ellenére – nem fenntartható közlekedési módokat választanak, illetve nagyrészt azokat részesítik előnyben. Ezekről az okokról nem készült elemzés, ilyen elemzés nélkül azonban nem alakíthatók ki megfelelő ellenstratégiák.

4.4.5 A közlekedés területén az Európai Bizottság a következő három kulcsfontosságú intézkedést említi:

- Az EU-nak és tagállamainak ügyelnie kellene arra, hogy a teher- és személyszállítás terén vonzóbbá tegyék a közúti szállítást mellett létező alternatív megoldásokat... (az EGSZB tudomásul veszi, hogy az Európai Bizottság nem tesz arra vonatkozó ígéretet, hogy a továbbiakban pénzügyileg nem támogatja a nem fenntartható fejlesztéseket).
- Az Európai Bizottság tovább vizsgálja az infrastrukturális díjak alkalmazását az EU-ban ... (az EGSZB tudomásul veszi, hogy az Európai Bizottság nem tesz az útdíjak és az azt kiegészítő külső költségek teljes körű elszámolására vonatkozó ígéretet).
- Az Európai Bizottság intézkedéscsomagot fog javasolni a gépjárművek környezetvédelmi teljesítményének javítására (tisztább és energiahatékony járművek létrehozása)... (az EGSZB üdvözli ezt).

4.4.6 Az EGSZB számára több mint kétséges, hogy az EU az említett kulcsfontosságú intézkedések segítségével kézbe tudja majd venni a közlekedés túlterheltségének a fenntarthatósági stratégiában⁽²⁷⁾ felpanaszolt növekedését, és hogy ezáltal például megfelelő mértékben csökken majd a forgalom. A kulcsfontosságú intézkedésekben található követelések és megfogalmazások messze elmaradnak a régebbi EU-s dokumentumokban – például a „polgári hálózatoknál”, vagy a közlekedéspolitikáról szóló fehér könyvben⁽²⁸⁾ – leírtaktól.

4.4.7 A fenntarthatósági stratégia nagyközönség felé való közvetítésének lényegesen hatékonyabb, merészebb és célravezetőbb módja lehetne például egy olyan célkitűzés, mely szerint 2020-ig vagy 2025-ig el kellene érni, hogy Európában már csak olyan gépjárművek közlekedhessenek, amelyek nem bocsátanak ki üvegházhatású gázokat. Ez nagyfokú ösztönzést jelentene a kutatás és fejlesztés számára, felgyorsítaná a technológiai újításokat és megnövelné az európai gépkocsik versenyképességét, ami pedig Európa gazdasági fejlődésére is kedvező hatással lenne. Ezen felül ez a technológiai megközelítés segíthetne abban, hogy egyes felemelkedő országok közlekedésének fokozatos fejlődése ne vezessen ökológiai és éghajlati összeomláshoz.

4.4.8 Egy ilyen jellegű, közlekedéssel kapcsolatos stratégiai célkitűzés az EGSZB-nek a közlekedés fenntartható fejlesztésére vonatkozó követelményei⁽²⁹⁾ mellett méltó egy, a fenntartható fejlődéssel kapcsolatos európai stratégiához, és lehetővé tenné a

sokat emlegetett minden félnek nyereséget jelentő helyzet megvalósulását.

4.5 „A globális szegénység és a fejlesztési kihívások”

4.5.1 Kritikus szemmel kell néznünk, hogy a közleményben gyakorlatilag újra előkerülnek olyan követelések, amelyeket az EU már évekkel ezelőtt megfogalmazott, azonban eddig nem valósultak meg. Erre példa a 6. („**A globális szegénység és a fejlesztési kihívások**”) súlypontnál szereplő kulcsfontosságú intézkedés, melynek alapján „*az EU-nak és tagállamainak támogatásuk mértékét 2015-re a bruttó nemzeti jövedelem (GNI) 0,7 %-ára kell növelniük, 0,56 %-os időközi célkitűzés elérésével 2010-ben, amelyből a korábbi 15 EU-tagország számára az egyéni célkitűzés 0,51 %, a 10 új tagállam számára pedig 0,17 %.*” Az EGSZB nem vonja kétségbe ennek a követelésnek a helyességét.⁽³⁰⁾ Mindössze emlékeztet arra, hogy az ipari országok már az ENSZ 1970. 10. 24-i közgyűlése előtt (vagyis 35 éve!) ígéretet tettek arra, hogy GDP-jük 0,7 %-át a fejlődő országoknak nyújtott segélyek számára bocsátják rendelkezésre (amitől persze még nem oldódik meg minden probléma). A be nem tartott ígéretet folyamatos ismételtetése nem teszi éppen hitelesebbé a politikát.

4.5.2 Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság természetesen üdvözöl minden, a világméretű szegénység leküzdése érdekében meghirdetett erőfeszítést. Az Európai Bizottság fokozza erőfeszítéseit annak biztosítására, hogy a nemzetközi kereskedelmet a globális fenntartható fejlődés elérésének valódi eszközeként alkalmazzák. Ez a megközelítés kétségkívül igen fontos, globális szempontból talán döntő jelentőségű. A WTO-egyezmény kereskedelmi megállapodás, nem tartalmaz fenntarthatósági kritériumokat, bár a globális kereskedelem döntő hatással van a fenntarthatóság fejlődésére. A Tanács és az Európai Bizottság központi szerepet kellene, hogy szánjon ennek a fontos megállapításnak, másfelől azonban vázolnia is kellene annak megvalósításával kapcsolatos elképzeléseit.

4.5.3 Ez azért is fontos, hogy egyértelművé váljon a nyilvánosság számára: itt nem csupán szándéknyilatkozatról van szó. Az EGSZB számára egyértelmű, hogy a fejlődő országokban élő emberek élet- és munkakörülményein nem lehet pusztán pénzügyi támogatások segítségével tartósan javítani.

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság ezen felül emlékeztet arra, hogy globalizáció társadalmi vetületéről szóló, 2005. márciusi Tanács következtetéseiben az „emberhez méltó munka” terve került az EU külügyi tevékenységének középpontjába. Az EGSZB elfogadhatatlannak tartja, hogy egyes országok komparatív előnyei az ILO normáinak vagy a környezetvédelmi előírásoknak a figyelmen kívül hagyása miatt alakultak ki. Az említett előírások esetében nem a gazdag országok burkolt protekcionizmusáról van szó; sokkal inkább hozzájárulásnak tekinthetők az emberi méltóság, a szociális fejlődés és az igazságosság biztosításához. Az Európai Uniónak nyomon kellene követnie és – lehetőleg az érintett harmadik országokban

⁽²⁷⁾ COM(2001) 264

⁽²⁸⁾ „Az európai közlekedéspolitikára 2010-ig: ideje dönteni” című fehér könyv, 2001.

⁽²⁹⁾ Ld. az EGSZB „A közlekedési infrastruktúra jövőképes alakítása: tervezés és szomszédos országok – fenntartható mobilitás – finanszírozás” tárgyú saját kezdeményezésű véleményét, amely a lehetséges pénzügyi eszközöket is tárgyalja, HL C 108., 2004.4.30., 35. o.

⁽³⁰⁾ Ld. az EGSZB „A környezetvédelem és a fenntartható fejlődés kérdéseinek bevonása a fejlesztési politikába” tárgyú véleményét, HL C 14., 2001.1.16., 87. o.

található, az ILO által elismert szociális partnerekkel (illetve az ott tevékenykedő elismert, reprezentatív civil szervezetekkel) közösen – értékelnie kellene az előrelépéseket ezeken a területeken, valamint, amennyiben a helyzet rosszabbodását állapítja meg, kereskedelmi szankciókkal kellene reagálnia. Sajnálatos, hogy az Európai Bizottság a szóban forgó közleményében erről nem tesz említést.

Brüsszel, 2006. május 17.

4.6 Általánosságban az EGSZB felszólítja az Európai Bizottságot és a tagállamokat, szemléltessék kereskedelmi partnereiknek, hogy a fenntartható fejlődés nem költségfokozó tényezőnek tekintendő, hanem sokkal inkább a gazdagság forrásának – mind magasabb életszínvonalra törekvő gazdaságai, mind pedig a világ számára.

az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság
elnöke
Anne-Marie SIGMUND

Európai Gazdasági és Szociális Bizottság vélemény – Tárgy: „Javaslat európai parlamenti és tanácsi irányelvre az árvizek értékeléséről és kezeléséről”

COM(2006) 15 final – 2006/0005 (COD)

(2006/C 195/09)

2006. február 13-án a Tanács úgy határozott, hogy az Európai Közösséget létrehozó szerződés 175. cikkének (1) bekezdése alapján kikéri az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményét a fenti tárgyban.

A bizottsági munka előkészítésével megbízott „Mezőgazdaság, vidékfejlesztés és környezetvédelem” szekció véleményét 2006. április 26-án elfogadta (előadó: María Candelas SÁNCHEZ MIGUEL).

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság 2006. május 17–18-án tartott 427. plenáris ülésen (a 2006. május 17-i ülésnapon) 141 szavazattal, 0 ellenében, 3 tartózkodás mellett elfogadta az alábbi véleményt.

1. Ajánlások és következtetések

1.1 Az EGSZB kedvezően fogadja, hogy az Európai Bizottság – amint azt a korábbi közleményéről szóló véleményben ⁽¹⁾ kértük – irányelvjavaslatot terjesztett elő az árvizekkel kapcsolatban, és különösen nagyra értékeli azt, hogy a javaslat illeszkedik a vízügyi keretirányelv (WFD) által létrehozott módszerek és eszközök körébe. Az árvíz-kockázati térképeknek és terveknek a vízgyűjtők kezelési tervébe történő beépítésével az említett vízgyűjtőkhöz tartozó kontinentális vizek és tengeri területek kezelésével kapcsolatos összes tevékenység szabályozásra kerül.

1.2 A szabályozás csak a vízgyűjtőterületek és a part menti területek állapotának előzetes értékelésének elvégzésével lehet eredményes, amennyiben részletes helyzetképpel rendelkezünk a jelenlegi helyzetről, különösen az emberi tevékenységek és az éghajlatváltozás miatt erősen veszélyeztetett térségekben.

1.3 Fontos hangsúlyozni az árvizek romboló hatásainak megelőzését szolgáló tevékenységeket is, ideértve a lakosságot célzó összes tájékoztatási és részvételi intézkedést is. Ezért kérjük az Európai Bizottságot, fordítson kiemelt figyelmet arra,

hogy a WFD 14. cikkében és az irányelvjavaslatban szereplő szabályozások megjelenjenek a vízgyűjtők kezelési terveiben.

1.4 Az irányelvjavaslatban szereplő formában a kezelési tervek és a kockázati térképek kiegészítésre szorulnak. A nagy kockázatú vízgyűjtő területek osztályokba sorolásakor meg kell határozni megfelelő finanszírozású, elsőbbséget élvező intézkedéseket és olyan kritériumokat is, amelyek betartásával a költségek minimálisra csökkenthetők, a lakosság haszna pedig nő. Ennek eredményeképpen várhatóan integrált fenntartható fejlődés érhető el az árterekben.

1.5 Végül ki kell emelni, hogy a multidiszciplináris kutatásra és koordinációra irányuló közösségi intézkedéseket szem előtt tartva meg kell erősíteni az európai vizekkel kapcsolatba hozható összes politikát.

2. Háttér

2.1 A 2000/60/EK irányelv, azaz a vízügyi keretirányelv (WFD) kidolgozása során egy területről megfigyeltek: nem határoztak meg célkitűzést az árvizek megelőzésével, az azok elleni védelemmel és az árvízkarok enyhítésével kapcsolatban.

⁽¹⁾ A CESE 125/2005. sz. vélemény, HL C 221., 2005.9.8.